

राज्यातील भटक्या जमाती-क या मागास प्रवर्गातील धनगर व तत्सम जमातीमधील मेंढपाळ कुटुंबांना राज्यस्तरीय योजनेतर्गत माहे जून ते सप्टेंबर या चार महिन्यासाठी चराई अनुदान देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: पविआ-१०१९/प्र.क्र.२१६/पदुम-३

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२

दिनांक: २० सप्टेंबर, २०१९

वाचा:- शासन निर्णय, कृषि व पदुम विभाग, क्रमांक:- पविआ-१०१९/प्र.क्र.२१६/पदुम-३,
दि. १६.०९.२०१९

प्रस्तावना :-

राज्यातील भटक्या जमाती - क या मागास प्रवर्गातील धनगर व तत्सम समाजाच्या सर्वांगिण विकासासाठी विविध १३ नवीन योजना सुरू करण्यास मा. मंत्रीमंडळाने मान्यता दिली असून, सदर १३ योजनांमध्ये भटक्या जमाती-क या मागास प्रवर्गातील धनगर व तत्सम समाजातील मेंढपाळ कुटुंबांना राज्यस्तरीय योजनेतर्गत माहे जून ते सप्टेंबर या चार महिन्यांच्या कालावधीसाठी प्रतिमाह रु. ६०००/- असे एकूण रु. २४०००/- चराई अनुदान देण्याचा विषय अंतर्भूत आहे.

२. मेंढपाळ कुटुंबीयांकडे असलेल्या मेंढयांच्या पालनपोषणासाठी सर्वसाधारणपणे शासकीय गायरान जमीनी, पडीक शेतजमीनी व डोंगर इत्यादी परिसरात मेंढपाळ त्यांच्या मेंढया चराईसाठी घेवून जातात. यापैकी जे क्षेत्र हे वन विभागाच्या अखत्यारीत असले, त्या क्षेत्रामध्ये मेंढपाळ व वन विभागाचे अधिकारी/कर्मचारी यांच्यामध्ये संघर्ष निर्माण होतो, अनेक वेळा वाद-विवाद होतात. परिणामी, मेंढयांच्या पालनपोषणामध्ये अडचणी निर्माण होतात.

३. सदर अडचणीवर मात करण्यासाठी राज्यातील धनगर व तत्सम जमातीची बहूल लोकसंख्या असलेल्या अहमदनगर, औरंगाबाद, धुळे, कोल्हापूर, नाशिक, पुणे, सांगली, सातारा, सोलापूर या ९ जिल्ह्यामध्ये प्रायोगिक तत्वावर नवीन योजना सुरू करण्यास वाचा येथील दिनांक १६.०९.२०१९ रोजीची शासन निर्णयान्वये मान्यता दिली आहे. तथापि, सदर योजना राज्यातील मुंबई शहर व मुंबई उपनगर हे २ जिल्हे वगळता उर्वरीत ३४ जिल्ह्यात राबविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुषंगाने खालीलप्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

२

शासन निर्णय:-

४. वाचा येथील दिनांक १६.०९.२०१९ रोजीचा शासन निर्णय अधिक्रमित करुन राज्यातील मुंबई शहर व मुंबई उपनगर हे २ जिल्हे वगळता उर्वरीत ३४ जिल्ह्यातील राज्य शासनाने वेळोवेळी अधिसूचीत केलेल्या केवळ भटक्या जमाती-क या मागास प्रवर्गातील धनगर व तत्सम समाजातील, ज्या मेंढपाळ कुटुंबाकडे किमान २० मेंढया व १ मेंढानर एवढे पशुधन असेल, अशा कुटुंबांना राज्यस्तरीय योजनेंतर्गत माहे जून ते सप्टेंबर या चार महिन्यांच्या कालावधीसाठी प्रतिमाह रु. ६,०००/- असे एकूण रु. २४,०००/- चराई अनुदान वाटप करण्याची योजना खालीलप्रमाणे राबविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे:-

- (१) सदर योजना राज्यातील मुंबई शहर व मुंबई उपनगर हे २ जिल्हे वगळता उर्वरीत ३४ जिल्ह्यामध्ये राबविण्यात यावी.
- (२) सदर योजनेंतर्गत राज्य शासनाने वेळोवेळी अधिसूचीत केलेल्या केवळ भटक्या जमाती (भज-क) या मागास प्रवर्गातील धनगर व तत्सम समाजामधील ज्या मेंढपाळ कुटुंबाकडे किमान २० मेंढया व १ मेंढानर एवढे पशुधन असेल, अशा कुटुंबांना सन २०१९-२० या वित्तीय वर्षापासून या योजनेचा लाभ देण्यात यावा.
- (३) सदर योजनेमध्ये पात्र मेंढपाळ कुटुंबांना प्रतिमाह रु. ६०००/- याप्रमाणे माहे जून ते सप्टेंबर या ४ महिन्यांच्या कालावधीसाठी एकूण रु. २४०००/- एवढे चराई अनुदान वाटप करण्यात यावे.
- (४) जिल्हा निहाय मेंढपाळ कुटुंबांची संख्या विचारात घेऊन उक्त ३४ जिल्ह्यामध्ये प्रत्येक जिल्ह्यात कमाल २००० लाभार्थींना अनुदान देण्यात यावे.
- (५) या योजनेसाठी आवश्यक असणारा निधी विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभागाकडून उपलब्ध करून, वितरीत करण्यात येईल.

५. योजनेचा उद्देश:-

- (१) राज्यातील भटकंती करणाऱ्या धनगर व तत्सम समाजातील पशुपालकांना पारंपारिक पद्धतीने करीत असलेल्या मेंढी / शेळीपालन या व्यवसायापासून त्यांना शाश्वत उत्पन्नाचा स्रोत निर्माण करून देणे व त्याद्वारे त्यांचा सामाजिक व आर्थिक स्तर उंचावण्यास मदत करणे.
- (२) माहे जून ते सप्टेंबर या कालावधीमध्ये मेंढपाळ कुटुंबांना मेंढयांच्या चराईच्या अनुषंगाने येणाऱ्या अडीअडचणी/ समस्या यावर मात करणे.
- (३) राज्यातील मेंढ्यांच्या संख्येमध्ये सातत्याने होत असलेली घट थांबविणे किंबहुना त्यामध्ये वाढ करून स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देणे.
- (४) राज्यातील मेंढी / शेळीपालन व्यवसायास चालना देऊन ग्रामीण रोजगार निर्मिती करणे.

६. योजनेचे स्वरूप:-

- (१) सदर योजना राज्यस्तरीय योजनेतर्गत राज्यातील मुंबई शहर व मुंबई उपनगर हे २ जिल्हे वगळता उर्वरीत ३४ जिल्ह्यामध्ये राबविणे.
- (२) सदर योजनेतर्गत राज्य शासनाने वेळोवेळी अधिसूचीत केलेल्या केवळ भटक्या जमाती (भज-क) या मागास प्रवर्गातील धनगर व तत्सम समाजामधील उक्त जिल्ह्यातील ज्या मेंढपाळ कुटुंबाकडे किमान २० मेंढया व १ मेंढानर एवढे पशुधन असेल, अशा कुटुंबांना सन २०१९-२० या वित्तीय वर्षापासून या योजनेचा लाभ देणे.
- (३) या योजनेमध्ये पात्र मेंढपाळ कुटुंबांना प्रतिमाह रु. ६०००/- याप्रमाणे माहे जून ते सप्टेंबर या ४ महिन्यांच्या कालावधीसाठी एकूण रु. २४०००/- एवढे चराई अनुदान वाटप करणे.

७. योजनेच्या अंमलबजावणीची कार्यपध्दती:-

- (१) पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी विकास महामंडळामार्फत योजनेस व्यापक प्रसिद्धी देतील.
- (२) या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी भटक्या जमाती (भज-क) या मागास प्रवर्गातील धनगर व तत्सम जमातींमधील लाभार्थींचे अर्ज संबंधित जिल्ह्याच्या जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त यांच्याकडे मागविण्यात येतील.
- (३) संबंधित जिल्ह्याच्या जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त यांच्याकडे प्राप्त झालेल्या अर्जांची छानणी करून, पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी विकास महामंडळाकडे पाठविण्यात येतील.
- (४) महामंडळ प्राप्त झालेल्या अर्जांची तपासणी करून, सर्व प्रस्ताव शिफारशीसह पदुम या विभागाकडे सादर करेल.
- (५) पदुम विभाग प्राप्त झालेले पात्र अर्ज, अंतीम मान्यतेसाठी विजाभज, इमाव व विमाप्र या विभागाकडे शिफारशीसह सादर करेल.
- (६) विजाभज, इमाव व विमाप्र या विभागाकडे प्राप्त झालेल्या अर्जामधून सदर योजनेमध्ये पात्र असलेल्या लाभार्थ्यांच्या निवड करून, त्याप्रमाणे पात्र लाभार्थ्यांना योजनेमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे लाभ देण्यास मान्यता देईल.
- (७) सदर योजनेतर्गत विजाभज, इमाव व विमाप्र विभागाने निवड केलेल्या पात्र लाभार्थ्यांना योजनेतील लाभ देण्यासंदर्भात या विभागाकडून महामंडळास निर्देश देण्यात येतील.
- (८) निवड झालेल्या पात्र लाभार्थ्यांना महामंडळामार्फत अनुदानाची रक्कम थेट हस्तांतरण पद्धतीने (DBT) लाभधारकांच्या बँक खात्यावर जमा करण्यात येईल.
- (९) सदर निर्देशप्रमाणे महामंडळाकडून योजनेची अंमलबजावणी करण्यात येईल.

८. जिल्हास्तरीय छाननी समितीची संरचना:-

(i) जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त	-	अध्यक्ष
(ii) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद	-	सदस्य
(iii) संबंधित तालुक्याचे पशुधन विकास अधिकारी (विस्तार)	-	सदस्य
(iv) सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन,
जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त कार्यालय	-	सदस्य सचिव

९. कार्यन्वयन यंत्रणा:-

राज्य क्षेत्रामध्ये राबविण्यात येत असलेल्या सदर योजनेची अंमलबजावणी व्यवस्थापकीय संचालक, पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मॅढी व शेळी विकास महामंडळ, लि. पुणे यांचेद्वारे करण्यात येईल.

१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०९२०२०४१४४४५०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

VIKAS TULSHIRAM
KADAM

Digitally signed by VIKAS TULSHIRAM KADAM
DN: c=IN, o=Maharashtra,
2.5.4.30=9869ed1e57e78e2b7e1804c6228ef1b8d0e919485d776d
80e7148256, postalCode=400032, serial=16478761A1A1A1A1A1,
serialNumber=626c1524101547466050588654174788973824687
633e5e9141b720, ou=AGRI AND ACF DEPARTMENT, o=GOVERNMENT
OF MAHARASHTRA, cn=VIKAS TULSHIRAM KADAM
Date: 2019.09.21 10:18:05 +05'30'

(विकास तु. कदम)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
२. आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे- ६७.
३. सर्व जिल्हाधिकारी (मुंबई व मुंबई उपनगर वगळून)
४. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र- १/२, मुंबई / नागपूर.
५. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
६. सर्व प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन,
७. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त,
८. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद
९. मा. मंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
१०. मा. मंत्री (विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
११. मा. राज्यमंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
१२. विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३. वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
१४. नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
१५. निवड नस्ती (पदुम- ३).

राज्यातील भटक्या जमाती भज-क या मागास प्रवर्गातील धनगर व तत्सम जमातींमधील मेंढपाळ कुटुंबाना राज्यस्तरीय योजनेंतर्गत माहे जून ते सप्टेंबर या ४ महिन्यासाठी चराई अनुदान देणे या योजनेच्या लाभधारक निवड प्रक्रियेमध्ये सुधारणा करण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,

शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक- पविआ-२०२३/प्र.क्र.५५५/पदु-३

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२

दिनांक- १४ मार्च, २०२४.

वाचा :- शासन निर्णय क्र. पविआ-२०१९/प्र.क्र.२०१/पदुम-३, दिनांक. २० सप्टेंबर, २०१९

शासन शुध्दीपत्रक:-

वाचा येथील शासन निर्णय, दिनांक २९.०९.२०१९ अन्वये राज्यातील भटक्या जमाती भज-क या मागास प्रवर्गातील धनगर व तत्सम जमातींमधील मेंढपाळ कुटुंबाना राज्यस्तरीय योजनेंतर्गत माहे जून ते सप्टेंबर या ४ महिन्यासाठी चराई अनुदान देण्यासाठी लाभार्थी निवडीची प्रक्रिया क्र. ७ व ८ अन्वये अंमलबजावणीची कार्यपध्दती विहित केली आहे. त्यामध्ये पुढील प्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहे.:-

१. शासन निर्णय क्र. पविआ-२०१९/प्र.क्र.२०१/पदुम-३, दि. २० सप्टेंबर, २०१९ मधील क्र. ७ ऐवजी पुढील मजकूराचा समावेश करण्यात येत आहे.:-

१. पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी विकास महामंडळ, पुणे यांच्या मार्फत योजनेस व्यापक प्रसिध्दी देऊन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतील.

२. प्राप्त अर्जांची तपासणी संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त करतील.

३. प्राप्त अर्जांच्या तपासणीनंतर लाभार्थ्यांची निवड करण्यासाठी जिल्हानिहाय खालील प्रमाणे समिती गठित करण्यात येत असून सदर समिती लाभार्थ्यांची निवड करून यादी जाहीर करेल.

१. जिल्हाधिकारी

- अध्यक्ष

२. जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी (जिल्हा परिषद)

- सदस्य

३. सहाय्यक संचालक, इतर मागास बहूजन कल्याण विभाग

- सदस्य

४. जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त

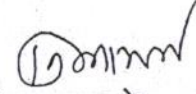
-सदस्य सचिव

४. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त हे त्यांच्या अधिनस्त जिल्ह्यात निवड झालेल्या लाभार्थ्यांची यादी व्यवस्थापकीय संचालक, पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी विकास महामंडळ, पुणे यांना सादर करतील.

प-३
सा.सु. कागद/आर्ज
१४/३

szvetmah@gmail.com

५. निवड झालेल्या पात्र लाभार्थ्यांना महामंडळामार्फत अनुदानाची रक्कम थेट हस्तांतरण पद्धतीने (DBT) लाभधारकांच्या बँक खात्यावर जमा करण्यात येईल.
२. शासन निर्णय क्र. पविआ-२०१९/प्र.क्र.२०१६/पदुम-३, दि. २० सप्टेंबर, २०१९ मधील क्र. ८ वगळण्यात येत आहे.
३. सदर आदेश इतर मागास व बहूजन कल्याण विभागाने दि. १३.०३.२०२४ रोजी दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.
महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(नि.भा. मराळे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई -३२
३. मा. उप मुख्यमंत्री (गृह), यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई -३२
४. मा. उप मुख्यमंत्री (वित्त), यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई -३२
५. महालेखापाल महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा) / (लेखा अनुज्ञेयता), मुंबई/ नागपूर.
६. आयुक्त, पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
७. सर्व जिल्हाधिकारी
८. व्यवस्थापकीय संचालक, पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी विकास महामंडळ, पुणे
९. सर्व प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन.
१०. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त.
११. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी (जिल्हा परिषद)
१२. सर्व जिल्हा सहाय्यक संचालक, इतर मागास बहूजन कल्याण विभाग
१३. मा. मंत्री (पदु) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
१४. निवड नस्ती-पदु-३